

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

Exegesis Euangelij Ioannis XII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

T. VI
22

Celebramus hodie dilectissimi illam sanctæ Crucis exaltationem, que temporibus Heraclij Imperatoris facta est, quando is Cosroam regem Persarum bello superatum interemit, & grandem Dominicæ Crucis partem, quam Constantini Augusti mater Diua Helena quondam apud Hierosolymorum oppidam honorificè reposuerat, sed impius Cosdroas, cuius iam meminimus, vt inde abstulerat, secumque in Persidem abduxerat, rursus ex Perside reduxit in locum pristinum, idque maximo cum honore & veneratione, exultantibus Christianorum populis, quod Deus Omnipotens ipsis de feris gentibus concessisset victoriam, suæque ecclesie tam salutiferi ac vitalis ligni beneficium reddidisset. Si quis plura hinc nosse cupit, legat Chronographos: nos summatim tantum rem perstringere volumus. Itaque in horum memoriam sancta Ecclesia catholica, cuius & institutor & moderator est Spiritus sanctus, in hanc vsque diem annis singulis pia cum deuotione & alacri studio huius iam dictæ exaltationis S. Crucis festum obseruat: simul gratias agens Deo pro humani generis liberatione, que in hac præclara cruce confecta est, & ad memoriã reuocans illos tam diros cruciatus, tam sæua, tam acerba tormenta, tam ineffabiles angustias, & corporis ac animi dolores, quos olim in eadem cruce propter nos miseros, propter nos, inquam, & propter peccata nostra, benignissima voluntate, non vlla vel utilitate vel necessitate sua Dei Filius perpessus est: miseratus scilicet pro sua erga nos indulgentissima pietate vicem nostram, qui protoparentis nostri illa tam voluntaria transgressione in tantam Dei Patris iram inciderramus, vt nulla omnino consequenda veniæ spes reliqua nobis esse posset, nisi idem ipse Dei Filius humanam in se naturam reciperet, & peccata nostra sua morte aboleret. Gratias illius tam profusæ, tam inestimabilis, tam nos sperandæ quidem benignitati, qua sic nedum potuit, sed etiam voluit, & quidem propensissimo ac ardentissimo desiderio nostræ succurrere necessitati, nostris mederi vulneribus, nostrosque sanare dolores. Merito igitur sancta Ecclesia non ingrata tantis beneficijs Dei sui, præcipua cum veneratione sanctæ Crucis festa colit, quando quidem per eam tot nobis bona prouenire. Sed iam ad Euangelij hodierni explanationem accedamus, in quo primum, id est, aduertendum, iustis ex causis ipsum hac die recitari, quando in eo Dominicæ passionis fit mentio, quæ in cruce consummata est. Ait ergo Dominus:

Ecclesie Catholice institutor & rector vt sit Spiritus sanctus.

S. Crucis festa cur celebret Ecclesia.

Genes. 6.

Typus 2.

Nunc iudicium est mundi: nunc princeps huius mundi eijcietur foras.

Quæ verba cum cæteris Euangelij huius Dominus Iesus suæ passioni proximus locutus est, ipso videlicet palmarum die. Scitis dilectissimi, quantum in totum ferme humanum genus sibi tyrannidem ac dominatum vsurparat diabolus vsque ad aduentum Saluatoris. Nam vt de illis vitijs hic tacemus, quæ ante diluuium in tantum inualuerant, vt pœniteret benignissimum Deum creasse hominem, eo scilicet quod se cerneret frustrari voto suo, (quod non erat aliud, nisi vt homines sobriè, & iustè ac piè viuendo digni

digni fierent æterna cum ipso beatitudine perfrui totumq; ab ea humanū genus, paucis exceptis deleat, ex veterum discimus historijs, quemadmodum post diluuium Cham filius Noë à patre propter impium illud facinus, quod diuinæ quoque literæ commemorant, abdicatus & maledictus in Arabiam se contulit: vbi tum primum cœpit nefandus idolorum ac dæmonum cultus, quæ ex illius ipsius progenie toto terrarum orbe diffusa maxima vbiq; augmenta est adepta, paucissimis Abrahamæ posteris exceptis, qui vnum verum colebant Deum. Itaque quandiu hoc pacto malus spiritus ab humano genere tanquam Deus adorabatur, iure mundi princeps dictus est. Verum quando Saluator noster ea causa humanam induerat naturam, vt diaboli à nobis potestatem excluderet, iudicium mūdi tum fieri cœpit, quādo ipse mundo est prædicare exorsus, quando sedentibus in regione vmbre mortis, vasti scilicet & miserabilis exilij huius, lux orta est Euangelicę prædicationis, quæ à Domino profecta, per Apostolos ac discipulos illius in omnes terræ partes diuulgata ac propagata est. Tum enim quædam inter electos & reprobos facta est discretio, (de quo discretionis iudicio Dominus hic loquitur, cum alioqui multiplex scripta diuina iudicium commemorat) dum alij misericorditer ad æternam beatitudinem sunt electi, neque ad agnoscendam tantum, sed etiam amandam & sectandam veritatem sunt vocati, alij non Dei proposito ac voluntate, quum ipse non sit acceptor personarum, sed libentissimè quibuscunque modo capaces sint, gratiam suam impertiat, verum ob sua demerita & obstinam in malo voluntatem, iuste sunt repudiati. Vbi est sane, quod merito Christianus omnis pluri mū formidare debeat, ne scilicet peccandi assiduitate, ac diuinæ paciencie & longanimitatis contempione iustam & pauendam erga se Dei iram prouocet, atque ita diuinæ gratiæ, sine qua reuera nihil sumus, ope destitutus, in omnē prolabatur impietate: id quod nostra ætate multis pro dolor euenisse certimus, quamuis alioqui seculi iudicio sapientibus & doctis viris, qui à Deo propter elationem ac tumorem animi sui, cæteraq; vitia sua abiecti & despecti in tam crassos & horrendos sunt deuoluti errores, vt cunctis probè rem inspicientibus stupori sint & terrori. Sed, quemadmodum Apostolus verissimè ait, subuersi sunt ac penitus enersi, vt vel omnino nō videant stultissimos errores suos, quos tamen etiam idiotæ multi luce clarius deprehendunt, vel intoleranda quadam ducti pertinacia, quæ sola hæreticum facit, etiam aperta mendacia sua non nisi in suam perniciem mordicus tueri malint, quam sanctæ Catholicæ Ecclesiæ iudicio humiliter se subijcere.

Sequitur:

Et princeps huius mundi eijcietur foras.

Tam diximus cur diabolus huius mundi princeps dictus sit, eo scilicet, quod penè totus orbis relicto Dei veri cultu, sicut à Cham filio Noë & eius posteris didicerat, ad colenda simulachra sese contulerit. Alioqui absurdum est credere mūdi huius visibilis, μακροκόσμος dicitur, principem esse diabolum. Solus enim is optimo iure totius mundi, & rerum omnium tum visibilium, tum inuisibilium dominium ac principatum sibi vendicat, qui cuncta fecit omnipotenti virtute sua ex nihilo, nullius ad hoc vtens vel o-

cccc 3 , pera,

Genes. 9.
Idolorum
cultus quan-
do & vbi or-
tum cœpit.
Genes. 12.

Princeps hu-
ius mundi
cur dictus sit
diabolus.
Lucæ 1.

Esaiæ 9.

Iudiciū mun-
di quodnam
intelligatur.

Deute. 10.
Math. 22.

Cur Deus
hoc seculo
sua tot ho-
mines eade-
re in tam
crassos erro-
res.
Titum 3.

Hæreticum
quidnam so-
lum efficiat.

T. VI
22

pera, vel consilio: siquidem nec alicuius indigens erat, utpote qui per se sibi abundè sufficeret, possetque pręstare quicquid vellet, voluntatem ipsius vbiq̃ pari facultate comitante. Manichæi quidem stultissimi visibilia quę quę diabolus creasse affirmarunt: sed eorum iam pridem damnata & expulsa sententia est. Potest autem & alia ratione diabolus mundi huius princeps dici: ut per mundum homines accipiantur mundo huic & peccatis dediti, quos Apostolus tenebras vocat, eorumque rectores dæmones, ita dicens: Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principes & potestates, aduersus mundi rectores tenebrarum harum, atque ipsius verbis sese explicans, quid per mundum intelligi velit, nempe tenebras has, id est, homines peccatorum densissimis tenebris miserabiliter inuolutos. Eiectus est autem princeps mundi foras, quando ab eorum cordibus exclusus est, qui Christi fidem non frigidis ac corperentibus animis, sed alacri & deuota mente susceperunt, non contenti credere tantum, quę Christus ipse, ac deinde Apostoli & discipuli eius docuerunt: nisi etiam ea religioso animi studio imitari & exequi adniterentur. Non enim est vera fides, quę vita & moribus ab illis, quę credit, planè discordat: nec satis est credere ea, quę ad Christianam religionem pertinent, nisi etiam factis probemus ea nos amare: quanquam Lutherus & eius sectatores aliud tradant: sed illi cum eo spiritu, cuius instinctu sua dogmata miseræ ac simplici plebeculę obrudunt, etiam præmium consequentur. Nobis autem curandum est dilectissimi, ne nostris in pectoribus regnet princeps mundi huius. Non regnabit autem, si non dominetur nobis omnis iniusticia, si non regnet peccatum in nobis. Esto interim acriter nos diuersis licet vitijs impugnet, non tamen regnum sibi vindicare poterit, quamdiu nos illi consensum negabimus. Quisquis autem superbiz, auaritz, irę, inuidiz, acediz, gultz, luxurię iaculis sic eneruatur, ut ijs vitijs, aut eorum alicui penitus succumbat, in eo dubium non est, quin princeps mundi huius dominatum occupet: cui tum danda opera est, ut à tam crudelis tyranni seruitute liberetur: id quod fit per pœnitentię sacramentum, ad quod confugere debent, quotquot per mortiferi peccati consensum sub diaboli potestatem reciderunt. Quod quo fit celerius, eo semper & melius. Peccatum enim graui quodam pondere deprimit animum, & nisi cito per pœnitentiam aboleatur, mox ad alia pertrahit vitia: in quibus si quis prauam sibi faciat consuetudinem, is ita tenaciter principis mundi huius nexibus obligatur, ut postea vix aut agrè eum à se possit eiecere. Mirum autem fortassis cuiquam videatur, quod Dominus ait: Nunc princeps huius mundi eicietur foras: quasi non sit etiam ante eiectus foras ex sanctis illis, qui Christi mortem præcesserunt. Sed quod tum in paucis actum fuit, post Domini passionem in innumeris gentium nationibus completum est, destructis vbiq̃ terrarum orbe dæmonum simulachris, & veri Dei cultu recepto. Sequitur iam:

Et ego si exaltratus fuero à terra, omnia traham ad meipsum.

Hęc de mortis suę genere prædixit Dominus, quemadmodum Euan-

gelista

Principes
m. i. ruan ho-
minum vt
vocetur dia-
bolus.
Ephes. 6.

Diabolus vti
eiectus dica-
tur foras.

Fides vera
quinam pro-
betur.

Lutheri fides
quo spectet.

Dominatum
quomodo in-
quemque di-
abolus homi-
ne accipiat.

Peccato cui-
que peculia-
re quidam fit.

gelista mox exponit, dicens. Hoc autem dicebat, significans qua morte esset moriturus. Leuatus est enim in crucem, & hoc exaltationem appellat, quoniam potius fuerit humiliatio, sicut & alibi dicit de seipso in Psalmo: *Exaltatus autem humiliatus sum & conturbatus.* Erat hoc genus supplicij olim & turpissimum & acerbissimum, quo tamen pius humani generis redemptor se affici voluit, ut quemadmodum per ligni vetiti vsum primorum parentum nostrorum culpa perpetrata fuerat ita & per ligni supplicium expiaretur. Poterat autem faciliori mortis genere nos redimere: sed non sufficiebat impenitentia erga nos charitati illius, ut pro nobis immeritam mortem exciperet, nisi & ignominiosissimam simul & acerbissimam perferret. Nouerat quam faxea sint ad amandum Deum mortalia pectora. Itaque tanta, tam indigna, tam immania voluit tormenta perpeti, & tam atroci morte consumi, ut vel ferrea & plus quam adamantina possint corda emolliiri. Simul etiam ut fortissimum sanctis martyribus, qui pro eius nomine grauissimis erant penis afficiendi, constantis perseuerantia in seipso praeberet exemplum: atque etiam ut Patri caelesti pro nobis abundantissime satisfaceret, ut non esset iam vllus irae paternae locus reliquus. Libenter autem contempnit probra, ignominiam & confusionem, quae in cruce pendens ab praeteruentibus pertulit, ut nos a demonum ludibrijs & aeterna confusione liberaret. Imo nunquam aliquis quantumuis avarus magno reperto thesauro, vsque adeo laetatus est, quantum Dominus Iesus secundum spiritum in ipsa sua cruce ob nostri cum Deo reconciliationem laetabatur. Sic ergo exaltatus a terra, & in crucem leuatus traxit ad se omnia: non Iudeos tantum, sed etiam gentiles demonum seruos. Sua enim tam acerbam crucis mortem non solum pro peccatis satisfecit, sed etiam omnem patris iram vertit in misericordiam, adeo ut non posset se vltra cohibere, quin innumerabilium vbiq; terrarum orbe gentium corda suae veritatis illustraret lumine, & spiritu charitatis suae fortiter ad se attraheret. Traxit enim etiam in ipso Filio Pater, traxit & Spiritus sanctus. Siquidem beatissimae Trinitatis opera sunt indiuisa. Traxit ergo Christus omnia ad se tanquam ad originem suam, vnde profluxerant. Vsque ad id temporis totum ferme hominum genus miserabiliter a DEO auersum, his infirmis, caducis ac insensibilibus rebus amore & affectu inhaeserat, idque adeo, ut iam non solum Deus non timeretur, sed nec agnosceretur quidem a multo maxima hominum parte.

Verum, Dominus Iesus misertus animarum a suo principio tam miserè aberrantium, & pro summo bono vilissima & vanissima mundi huius oblectamenta amplectentium, retraxit omnia ad se (sicut ipse per Osee promiserat) in funiculis hominum, in vinculis charitatis. Ex quibus funiculis hominum ad ipsius humanitatem, vincula charitatis ad diuinitatem pertinent. Ipse enim est principium nostrum, ex quo creati profluximus, & in quod redire nos omnino necesse est, nisi funditus perire velimus. Funiculi sane fortissimi sunt, quaecumque propter nos egit & pertulit in carne maxime tamen illud extremum crucis supplicium. Vincula autem charitatis omnino firmissima, sunt eius erga nos aeterna beneuolentia, fides, amor, quae cum ad tanta, tam indigna propter nos patienda impulerunt.

Exaltatione
sui quid Chri-
stus hoc loco
intelligat.
Psalm. 17.

Crucis sup-
plicium cui
Christus ele-
gavit.

Quoniam mo-
do ad se Chri-
stus omnia
traxerit cruci-
affixus.

Christus que-
modo omnia
traxerit cruci-
affixus.

Osee 11.

Funiculis
qualibus nos
ad se traxe-
rit Christus.

T. VI
22

Hiere. 13

Cant. 1.

His ad suam originem retractum est humanum genus. Vnde per Hieremiã ipse Dominus dicit: *In charitate perpetua dilexi te, ideo attraxi te miserans tui.* Quod quidem post Christi mortem manifestissimè impletum est. Tum enim per Apostolos & alios Christi discipulos toti mundo annuntiatus est Christus, & quæ is causa salutis nostræ & fecisset & pertulisset. Quibus cognitæ tanta amoris flamma in multorum cordibus subito exarsit, operante scilicet virtute & efficacia sanguinis Christi, vt eam nulla neque persecutione, neque suppliciorum, neque ipsius denique terribilissimæ mortis flumina potuerint extinguere vel obruere. Ita nanque funiculis hominum & vinculis charitatis Christus Iesus nedum fortium virorum, sed etiam tenerrimarum virginum, honestarum matronarum, ac impuberum puerorum sibi corda deuinxerat, vt ad atrocissimas tyrannorum carnificinas haud secus, quam ad optatissimas delicias conuolarent. Ita verum est, quod Dominus ait: *Qui exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum.* Traxit enim ad se infantes & viros, pueros & senes, adolescentes & iuuenes, virgines & matronas, nuptas & viduas, pauperes & diuites, fortes ac infirmos, fatuos & sapientes: idque nexibus ardentissimæ charitatis. Pro qua illius tam ineffabili in nos misericordia, maximè quod gentiles dæmonum cultores hostesque suos tam benignè ad se trahere voluit, magnas illi semper gratias agere debemus, quotquot ex gentibus ad eius fidem & cognitionem perducti sumus. Nisi enim mundum & gentium populos suo lumine sic illustrasset, quid nos hodie, nisi perditii essemus?

Respondit ei turba: Nos audiuimus ex lege, quia Christus manet in æternum. Et quomodo tu dicis, Oportet exaltari Filium hominis? Et quis est iste filius hominis?

Saplen. 1.
Hierc. 11.

Multis locis sacra scriptura Christum perenniter regnaturum commemorat. Quæ quia Iudæos non latebant, sciscitantur ex Domino, quæ dicat Filiū hominis exaltari, id est, crucifigi oportere. Sic enim ipsi illam exaltationem intelligebant: quod eis difficile non erat quandoquidem iam omnino deliberauerant Christum crucifigere: sicut ex ipsorum personarum Sapientie libro dicitur: *Morte turpissima condemnemus eum.* Et apud Hieremiam: *Mittamus lignum in panem eius.* Quod igitur iam apud se statuerant, facile animaduertere potuerunt, licet Dominus id obscurius proferret.

Dixit ergo eis Iesus: Adhuc modicum, lumen in vobis est. Ambulate dum lucem habetis, vt non vos tenebræ comprehendant.

Ioan. 1.

Sciebat Dominus, qui est lumen verum, illuminans omnem hominem, se breui neci tradendum, idcirco iam Iudæis hoc ipsum, quamuis recte, prædicit, hortans eos vt dum lucem, id est, ipsum Christum haberent, ambularent in lumine, scilicet gratiæ & doctrinæ illius, vt tenebris errorum & ignorantie, quibus iam tot annis Iudæi omnes miserè obuoluti sunt, minimè comprehenderentur. Hoc idem non cessat omnipotens Deus in cordibus Christianorum ipsi nimis malè seruientium perpetuo clamare, tametsi plerique id non sentiunt, vt tamen dum tempus est gratiæ, dum adhuc præ-

præfens agitur vita, ad Deum verum lumen sese conuertant, ament illum à quo tantopere se amatos nouerunt, sint grati illi, à quo tot beneficijs affecti sunt, ne iusto Dei iudicio tenebris hæresum ac prauarum opinionum implerentur. Solet enim omnipotens & iustus Deus cum grauius iratus est, hoc tanquam seuerissimo & metuendissimo vindictæ genere hominum Christianorum castigare: & vlcisci flagitia, vt eos sinat labi in errores & hæreses, vt sic mente excæcati dicant bonum malum, & malum bonum: quo nihil potest terribilius cogitari. Qui enim sic affecti sunt, illi vix aut nunquã possunt curari. Nota est sententia Salomonis: *Considera opera Dei, quod nemo potest corrigere, quem ille despexerit.* In ijs enim verisimilè impletur illud, quod per Prophetam Dominus dicit: *Dimisi eos secundum desideria cordis eorum, ibunt in adiuuentionibus suis.* Habemus hac ætate nostra exempla multa satis: sed quæ plangenda magis sint, quam commemoranda. Caueamus dilectissimam grauem iram Dei. Ambulemus dum lucem habemus, vt non tenebræ nos comprehendant. Viuamus ita vt deceat Christianos: timeamus Deum, nec nimium nobis de illius misericordia blandiamur. Peccata nostra hæcenus admissa plangamus, iustam iram præpotentis Dei modis omnibus auertere conemur, ne penitus nos deserat, & sub Turcorum aut aliorum paganorum potestatem redigi nos permittat. Hoc enim in quibusdam non vulgaris autoritatis reuelationibus iam olim terribiliter comminatus est. Neque putemus fieri non posse, vt isthæc nobis eueniant. Videamus Græciam, imò Asiam totam, pluresquæ alias amplissimas regiones, quibus nunc dominantur impij Mahometistæ. Nunquid illis aut sanctiores, aut fortiores sumus? Minime verò. Relicti sunt illi propter peccata sua, & quia libenter amplexabantur hæreses. Et nos ergo, qui isdem tenemur vitij obnoxij, etiam eandem Dei iram expectare habemus. Sed ad reliqua Euangelij dicta explananda pergamus.

Et qui ambulat in tenebris, nescit quo vadat.

Nimirum qui ambulat in tenebris ignorantix & culpæ, nescit quo vadat. Si enim sciret quorsum tendat, vtique rectius sibi consuleret. Pergit enim ad tenebras gehennæ, quæ præcedentes tenebras consequuntur. Concordant cum hac Domini sententia ea verba Salomonis, quibus ait: *Via impiorum tenebrosa: nesciunt vbi corruant.* Ergo in tenebris ambulare, hoc est, vitij deditum esse. Peccata enim tenebras in animam adducunt, sicut scriptum est: *Excæcauit eos malitia eorum.* Pessimos reuera effectus peccatum habet. Occidit animam, excæcat animum, & sexcenta alia mala infert animæ. Et quæ causa est, vt non magis vitetur peccatum, cuius tam exitiales sunt effectus? Ipsum scilicet peccatum. Per peccatum enim quædam vasta caligo offunditur oculis hominis interioris, vt pericula peccati aut non videat, aut non ita vt oportet, videat. Inde est quod multi interim monentur vitam suam rectius instituire, cauere tam horribidos inferorum cruciatu, ignem sulphureum, foetores intolerabiles, aspectus dæmonum omni cruciatu externo molestiores, & id genus innumera alia, quæ certissimè manent impios omnes in tartara relegandos: & tamen non modo nihil curant, sed irrident etiam, & nescio quibus scommatibus ejuscemodi dicta excipiunt. Qui si cæci non essent, & plus quam cimmerijs tenebris immerfi, timerent

ddd merent

Quis seculissimo iudicio permittat Deus quoddam cadere in hæreses ac errores, ob eorum nimiam enormia peccata. Eccles. 7. sal. 60.

vt redigatur Christiani sub Turcorum iugum propter peccata eorum.

T. VI
22

Cæcitas ho-
minu huius
seculi quan-
ta sit.

merent sanè, & suæ salutis consulere. Sed quia in tenebris ambulant, nesciunt quo vadunt. Credunt quidem iustum esse Deum, & impios pro suis maleficijs puniri apud inferos, sed hæc velut in somno aspiciunt: itaq; nihil sentiunt. Postea verò ubi merguntur in tartara, tum demum experimur, quam malum sit in ignorantia & peccatorum tenebris degere. Talibus hominibus plenus est mundus. Rident, saltant, cachinnantur, comestationibus & potationibus vacant, serena & tranquilla atque segura eis sunt omnia, & vt diuus Iob ait: *Domus eorum secura sunt & pacata, & non est virga Dei super illos, Egrediantur quasi greges parui: eorum, & infantes eorum exultant iustibus. Tenent tympanum & cytharam, & gaudent ad sonitum organi. Ducunt in bonis dies suos, & in pûcto ad inferna descendunt, vbi nullus est ordo, sed horror & luctus & vlulatus sempiternus, fletus oculorum & stridor dentium. Que si iam serio præuidere vellent, melius sibi prospicerent, attenderet illa dicta Moyfi, imo Spiritus sancti per Mosen, paternè peccatores omnes adhortantis: *Vtinam saperent & in illa gerent ac nouissima præuiderent.* Videamus nunc reliqua.*

Iob 21.

Iob 10.

Matth. 13.

Deut. 31.

Dum lucem habetis, credite in lucem, vt filij lucis sitis.

Ioan. 1.

Credere in
Christum
quid sit.

Hoc est, dum Christum habetis, credite in Christum, vt filij & membra Christi sitis. Christus enim est lux mundi, in quem tamen Iudæi nulla ratione credere voluerunt. Sed quomodo credemus in Christum? Credemus scilicet eum esse verum & viuum Deum, itemq; hominem verum, & qui tantopere omne execretur peccatum, vt maluerit in seipso, hoc est, in natura humana à se assumpta peccatum Adæ tam dirè vlcisci, quam illud impunitum relinquere. Non enim alia nobis potuisset ratione succurri. Atque ex huius consideratione firmissimè nobiscum statuemus, nullum vaquam, præsertim mortiferum in ipsum peccatum admittere, ne tam grauer eum offendamus: maximèq; omne peccatum horrebimus, vt pote illi tam vehementer inuisum. Hoc enim ad veram & Christianam fidem pertinet, vt vitemus omnia, quibus offenditur Deus, & faciamus, quæ ipse exigit à nobis. Noli mihi dicere: Nô possum, quia infirmus sum. Audi Apostolum: *Omnia possum in eo, qui me confortat.* Si habes veram fidem, confidas Deo, quod pigri conatibus tuis nunquam deerit. Tantum conare, & quoddam indicas bellum prauis, corruptisq; meribus tuis: simul diuinum implora auxilium, & senties omnia esse possibilia credenti. In Deo meo, ait Propheta, transgrediar murum.

Fides vera &
Christiana
quæ vitam exi-
gat.

Philip. 4.

Marc. 9.
Mat. 17.

SERMO IN EADEM FESTIVITATE.

Vt tenebras peccatorum fugere, & in diuina gratie lumine ambulare debeamus: item de peccati nocuentis, & de gratie effectibus, denique de laudibus sanctæ Crucis.

Ambulate dum lucem habetis, vt non vos tenebra comprehendant. Ioannis duodecimo. Hæc tota ratio fuit dilectissimi Domino nostro Iesu Christo humanam suscipiendi naturam, vt à peccati morte nos liberaret, & vt à peccatis ad virtutes verbis & exemplis suis nos reuocaret. Hæc tota virtutis nostræ summa est, hac vna ex causa vitam istam temporalem ducimus, hot